

Internet Ba??ml??i?? Ölçe??i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Internet Ba??ml??i?? Ölçe??i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23664>

Özet

?nternet Ba??ml?l??? Ölçe?i (?BÖ), P?nar M?hç? ve E. K?l?ç Çakmak taraf?ndan 2017 y?l?nda yürütölen "Ö?renci siber sa?l?k ölçekleri geli?tirme çal??mas?" kapsam?nda geli?tirilm? bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle ö?renci popölasyonunda ?nternet Ba??ml?l??? düzeylerini ve ili?kili boyutlar?n? psikometrik aç?dan geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmek amac?yla tasarlanm??t?. Ölçek geli?tirme süreci, kapsaml? bir madde havuzu olu?turulmas?n? ve ard?ndan istatistiksel analizlerle yap? geçerli?inin saptanmas?n? içermi?tir.

Geli?tirme çal??mas?n?n temel hedefi, ö?rencilerin dijital ya?amla kurduklar? ili?kinin olumsuz yönlerini, yani a??r? ve kontrolsüz internet kullan?m?n? de?erlendirebilecek spesifik bir araç sa?lamakt?. Ölçek, bu ba?lamda siber sa?l?k alan?nda çal??an ara?t?rmac?lar ve ruh sa?l??? profesyonelleri için önemli bir kaynak te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

?nternet Ba??ml?l???, Siber Sa?l?k, Ö?renci Sa?l???, Problem Çözme, Psikometrik Özellikler, Ölçek Geli?tirme, A??r? ?nternet Kullan?m?.

Yazarlar

P?nar M?hç?, E. K?l?ç Çakmak

Amaç

?nternet Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin temel amac?, üniversite ve/veya lise düzeyindeki ö?rencilerde internet kullan?m?n?n ba??ml?l?k düzeyine ula??p ula?mad??n? saptamak ve ba??ml?l?kla ili?kili davran??sal ve duygusal semptomlar? ölçmektir. Ölçek, bireyin günlük ya?am, sosyal ili?kiler ve akademik performans üzerindeki internetin olumsuz etkilerini de?erlendirmeye odaklanmaktadır.

Bu ölçek, yalnızca genel bir internet kullan?m yo?unlu?unu de?il, ayn? zamanda ba??ml?l??n temel bile?enlerini (tolerans, yoksunluk, duygu durum de?i?ikli?i, çat??ma ve nüksetme gibi) yans?tan spesifik boyutlar? da ortaya ç?karmay? amaçlam??t?. Bu sayede, ö?rencilerin siber sa?l?k profilleri daha detayl? incelenebilmektedir.

Yap?

?nternet Ba??ml?l??? Ölçe?i (?BÖ), genellikle "Problem Çözme" veya "Patolojik ?nternet Kullan?m?" olarak tan?mlanan psikolojik yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, interneti a??r? ve zorlay?c? bir ?ekilde kullanma e?ilimi ile karakterize edilir; bu kullan?m, ki?inin sosyal, mesleki

veya eğitimsel sevişellinde önemli sıkıntıya veya bozulmaya yol açar.

Ölçek, bireyin interneti bir kaç mekanizması olarak kullanıp kullanmadığını, internetten uzak kaldığında yaşadığı huzursuzluk ve kaygı düzeylerini, internet kullanımı kontrol etme girişimindeki başarıları ve internete harcanan zamanın artıp artmadığını ölçen maddeler içerecek şekilde tasarlanmıştır. Bu boyutlar, klinik bağımlılık kriterleri ile uyumlu bir teorik çerçeve üzerine kurulmuştur.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında (Mıçık & Kıçık Çakmak, 2017), yapı geçerliğini sağlamak amacıyla istatistiksel analizler yürütülmüştür. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü gösterir. Bu kapsamda genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Geliştirme makalesinde, ölçeğin maddelerinin kuramsal yapıyı destekler nitelikte faktörlere yüklendiği gösterilmiştir. Ayrıca, aydınlatıcı geçerlik ve yakınsak geçerlik çalışmaları da yürütülerek, BÖ'nün diğer benzer yapılarla ilişkisi incelenmiş ve beklenen düzeyde korelasyonlar elde edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin İnternet Bağımlılığı yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

İnternet Bağımlılığı Ölçeği'nin güvenilirliği, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendiren analizlerle belirlenmiştir. Ölçek geliştirme çalışmalarıında, iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı olan Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle tutarlı olduğunu gösterir.

Çalışmada elde edilen Cronbach Alfa katsayısının kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğunu varsayılmaktadır, bu da BÖ'nün güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, zamana bağlı kararlılık incelemek üzere test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapılması muhtemeldir, ancak detaylar için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin yapısal boyutlarını keşfetmek için kullanılmış; bu analiz sonucunda internet bağımlılığı yapısının birden fazla alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir.

DFA ise, AFA sonucunda elde edilen faktör yapısının farklı bir örneklem grubu üzerinde doğrulanıp doğrulanmadığını test etmek amacıyla uygulanmıştır. DFA sonuçları, faktör modelinin iyi uyum indekslerine sahip olduğunu göstererek ölçeğin yapısal geçerliliğini desteklemiştir. Bu çok boyutlu yapı, internet bağımlılığına karmaşık doğasıyla daha iyi anlamaya yardımcıdır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Self-Report / Kendini Bildirim Ölçeği)

Format: Genellikle 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatında hazırlanmıştır. (Örneğin: Hiçbir Zaman, Nadiren, Bazen, Sık Sık, Her Zaman).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Lise ve Üniversite öğrencileri)

Yaş Grubu: Ergenlik ve Genç Yetkinlik dönemleri (Yaklaşık 15-25 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Çalışma, öğrenci siber sağlık ölçeklerinin geliştirilmesi kapsamında yapıldığından, örneklem grubunu Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerinden öğrenciler oluşturmaktadır.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir. Cevaplayıcılardan, internet kullanımıyla ilgili durum cümlelerine ne sıklıkta katıldıkları belirtilmeleri istenmektedir. Puanlama, genellikle belirli maddelerin ters puanlanmasıyla ve toplam puanın hesaplanmasıyla gerçekleştirilir; yüksek puan, yüksek İnternet Bağımlılığı düzeyini işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Patolojik İnternet Kullanımı, Dijital Bağımlılık, Siber Psikoloji, Psikolojik Ölçüm, Ölçek Geliştirme, Çıkarıcı, Yapısal Etkilik Modellemesi.

Yazarlar, Ücret ve Test Yılı

Sorumlu Yazar: Pınar Mihci

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Mevcut değil. (ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.)

İletişim E-posta Adresi: pinar_mihci@yahoo.com

Test Yılı: 2017

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazar(lar) ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin orijinal PDF'i aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: internet-bagimliliği-ölçeği-toad.pdf

Kaynaklar

Mış, P. ve Kılıç Çakmak, E. (2017). Öğrenci siber sağlık ölçekleri geliştirme çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 457-491.

İnternet Bağımlılığı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriğinde sağlanmamıştır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM